

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 114. ÉVFOLYAMA

1979. SZEPTEMBER • XXVIII. ÉVFOLYAM 9. SZÁM

TARTALOM

Dr. Madas András: Magyar—szovjet együttműködés és a környezetvédelem területén a műszaki és természettudományi társadalmi egyesületek keretében —	385
Schmal Ferenc: A harmincéves magyar szocialista fagazdálkodás kibontakoztatója és mindvégig bázisa, a Szovjetunió —	388
Dr. Somkuti Elemér: A magyar—szovjet műszaki-tudományos együttműködés 30 éve —	391
Dr. Járó Zoltán: Ukrán—magyar erdészeti együttműködés —	395
Dr. Szepesti László: Hogyan hatott a szovjet tudomány gépesítési kutatásunkra? —	397
Dr. Solymos Resző: Magyar—szovjet együttműködés a faterméstan kutatások területén —	399
Mátyás Csaba: A Szovjetunió génkészletének hasznosítása hazánk erdőgazdálkodásában —	401
Dr. Balogh Ferenc: Az erdőgazdálkodás szovjet gépipportjának 30 éve —	404
Termann István: Kapcsolatunk szomszédunkkal... —	406
Keresztesi Béla: I. Sz. Melehov, az MTA tiszteletbeli tagja —	410
Moroz, P. I.—Szuhih, V. I.: Az erdők vizsgálata az űrből —	410
El'man, R. I.: Alapvető irányzatok az erdő légi felvételei kiemzésének automatizálás területén —	414
Barányi László: A kiskunsági fenyőtermesztés —	419
A címlapon: Orosz erdő	
A hátoldalon: Örmény falu 100 éves öregje és 1000 éves tölgye (APN-képszolgálat.)	

СОДЕРЖАНИЕ

Dr. Madas A.: Венгерско—советское сотрудничество в области лесного хозяйства и охраны окружающей среды в рамках общественных обществ техники и естественных наук	385
Шмал Ф.: Развязателем и до конца базисом 30-летнего венгерского социалистического лесного хозяйства является Советский Союз	388
Dr. Somkuti E.: 30 лет венгерско—советского технико-научного сотрудничества	391
Dr. Z. Jaro: Украинско-венгерское сотрудничество по лесному хозяйству	395
Dr. Senehi L.: Как советская наука влияла на научно-исследовательское дело по механизации в Венгрии?	397
Dr. Шольмош Р.: Венгерско—советское сотрудничество в области науки по выращиванию леса ...	399
Матьяш Ч.: Использование генного фонда СССР в лесном хозяйстве Венгрии	401
Dr. Balog F.: 30 лет импорта советских машин для лесного хозяйства	404
Termann И.: Хаши связи с соседями	406
Керестеш Б.: И. С. Мелехов — почетный член Венгерской Академии Наук	410
Moroz P. И., Szuhih V. И.: Изучение лесов из космоса	410
Эльман Р. И.: Основные направления автоматизации дешифрирования аэроснимков леса	414
Бараны Л.: Выращивание хвойных пород в районе Кишкуншгаг	419

CONTENTS

Dr. A. Madas: Hungarian—Soviet cooperation on forestry and protection of environment in the frame of technical and scientific societies	385
F. Schmal: URSS as the basis and evolver of the 30 years old hungarian socialist forestry	388
Dr. E. Somkuti: 30 years of the Hungarian—Soviet scientific and technical cooperation —	391
Dr. Z. Jaro: Ukrainian—Hungarian forestry co-operation —	395
Dr. L. Szepesti: How Soviet science influenced the hungarian research works for forest mechanization	397
Dr. R. Solymos: Hungarian—Soviet co-operation in the field of forest yield	399
Cs. Matyas: Application of genetical fund of USSR in hungarian forestry	401
Dr. F. Balogh: 30 years of the import of Soviet machines for forestry —	404
I. Termann: Relationship with our neighbours —	406
B. Keresztesi: I. Sz. Melehov is honorary member of the Hungarian Academy of Sciences	410
P. I. Moroz, V. I. Szuhih: Forest investigation from opace	410
R. I. El'man: Fundamental directions for automation of analysis of air photographs on forest	414
L. Baranyi: Cultivation of Pine in the area Kiskunsag	419

AZ ERDŐ

az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa. Szerkeszti Keresztesi Béla akadémikus. A szerkesztőség címe: Budapest, II., Frankel Leó u. 44. Levélcím: Budapest, Pf.: 17. 1277. Kiadja a Lapkiadó Vállalat, Budapest, VII., Lenin krt. 9—11. Levélcím: Budapest, Pf.: 223. 1906. Felelős kiadó: Siklósi Norbert. Kapják az Országos Erdészeti Egyesület tagjai; előfizethető még a Posta Központi Hírlapiroda (Budapest, József nádor tér 1. 1900) és a lapterjesztéssel foglalkozó, egyes postahivatalok útján. Előfizetési díj egy évre 90.— Ft. egyes szám ára: 8.— Ft. Külföldön terjeszti a „Kultúra” Könyv és Hírlap Kiskereskedelmi Vállalat (Budapest, Pf.: 149. H—1389.), az évi előfizetés ára: 7 \$.

Révai Nyomda Egri Gyáregysége, Eger. 79. 2221. Felelős vezető: Vilcsék János.

Index: 25 208

HU ISSN 0014—0031

Magyar—szovjet együttműködés az erdőgazdálkodás és a környezetvédelem területén a műszaki és természettudományi társadalmi egyesületek keretében

DR. MADAS ANDRÁS

A magyar—szovjet műszaki-tudományos együttműködés 30. évfordulójáról széles körben emlékezik meg napjainkban a napi sajtó mellett a szakmai közvéleményt tájékoztató folyóiratok sora is.

AZ ERDŐ jelen száma méltó áttekintést ad az együttműködés kiemelkedő eredményeiről, amit különösen a fiatalabb generáció ismereteinek bővítése szempontjából tartunk jelentősnek. Emellett azonban a visszatekintés átfogó volta miatt, sok újat, érdekeset tartalmaz azok számára is, akik részesei voltak a magyar—szovjet műszaki-tudományos együttműködés kiépítése és hazai hasznosítása egy-egy fontos feladata, mozzanata megvalósításának.

Az együttműködés elsősorban állami vonalon épült ki és valósult meg. A társadalmi egyesületek együttműködése jóval később indult meg és — érthetően — szerényebb keretek között mozgott; elsősorban az utóbbi időkben vett erőteljesebb lendületet.

Ennek egyik oka az volt, hogy a Szovjetunióban és a többi szocialista államban — így nálunk is — az állami kapcsolatok lényegében azonos időben és formában fejlődtek, mélyültek el; a társadalmi egyesületek szerepének megítélése, a szervezeti formák, a nemzetközi kapcsolatok intenzitása között jelentős eltérések voltak.

Hazánkban a műszaki és természettudományi egyesületek működésének nagy jelentőséget tulajdonítottak kezdettől fogva. Harminc évvel ezelőtt, az MTESZ megalakulása idején megmaradtak és új szellemmel telítődtek meg a régi, nagy múltú egyesületek és egyidejűleg a műszaki-tudományos egyesületek alakultak ott, ahol ilyenek még nem működtek. Ezek az egyesületek megtartották önállóságukat, ami nagymértékben lehetővé tette a nemzetközi kapcsolatok kiépítését, illetve ilyenek kezdeményezését is.

Az Országos Erdészeti Egyesület 100 éves fennállásának jubileuma alkalmával látta elérkezettnek az időt, hogy megkezdjé a rendszeres kapcsolatok kiépítését a környező szocialista államokkal, mindenekelőtt a Szovjetunióval, az ott működő, hasonló célú egyesületekkel. Erre az alkalomra meghívásunkra hazánkba érkezett V. D. Vorobjev professzor, aki az Ukrán Erdőgazdasági Tudományos és Technikai Egyesület nevében köszöntötte meleg szavakkal a jubiláló egyesületet, annak tagjait, és méltatta az egyesület 100 éves működését, szerepét. Ebből az alkalomból cikket is írt AZ ERDŐ-be „Az éghajlatnak erdőtipológiai alapon történő osztályozása” címmel, ami élénk érdeklődést keltett az e témával foglalkozó hazai szakemberek között.

Ezzel kezdődött tulajdonképpen el a kapcsolatok fokozatos kiépítése, melynek fő formáját abban láttuk, hogy évente az OEE közgyűléseire, majd ké-

sőbb az ezt kiegészítő műszaki napokra, minden évben meghívtuk a baráti erdészeti egyesületek képviselőit. Meghívásunknak a baráti egyesületek — lehetőségeik keretein belül — eleget is tettek, és így rendszeresen ki tudtuk cserélni tapasztalatainkat az erdészet aktuális kérdéseiről. A baráti egyesületek is meghívták esetenként egyesületünk képviselőit, és így fokozatosan kialakult a társadalmi egyesületek szintjén is egy többé-kevésbé rendszeres kapcsolat, tapasztalatcsere.

Jelentős fordulat következett be a szocialista államok erdészeti és faipari egyesületeinek kapcsolatainak területén 1968-ban, amikor az egyesületek vezetői Szófiában tanácskozást tartottak és megállapodtak abban, hogy az erdészeti tudományos egyesületek elnökei és főtítkárai kétévenként találkoznak, és ezeken a konferenciákon megbeszélik az egymást kölcsönösen érdeklő kérdéseket.

A szófiai találkozót követte 1972-ben Varsó, 1974-ben Budapest, 1976-ban Berlin és 1978-ban Petrozavodszk, ahol a Szovjetunió rendezte meg az erdészeti és faipari egyesületek vezetőinek találkozóját.

Lényegében a szervezett találkozók tették lehetővé a magyar és a szovjet erdészeti, faipari egyesületek közötti rendszeres kapcsolatok kiépítését.

A megállapodás alapelvei között szerepelnek az alábbi fontos célkitűzések:

— Az egyesületek kötelezik magukat együttműködésre az erdők termelékenységének állandó növelése, a nyersanyagbázis optimális kihasználása, az erdők sokoldalú funkcióinak érvényesítése, a környezetvédelem területén, az erdők fahozamának komplex ipari feldolgozásában, a helyettesítőanyagok termelésének fejlesztésében, a hulladék hasznosításában.

— Ennek érdekében állandó és kölcsönös információt valósítanak meg az előzőekben említett kérdésekben, tájékoztatást adnak egymásnak a rendezendő konferenciákról és meghívják az érdekelt egyesületek képviselőit kölcsönösségi alapon.

— Biztosítják a szakemberek devizamentes cseréjét, kiadványok, konferenciaanyagok, egyéb dokumentumok megküldését.

A magyar—szovjet kapcsolatok szempontjából kiemelkedő jelentőségű volt az 1978 őszi találkozó Petrozavodszkban, amelyet a VSZNTO, a magyar MTESZ szovjet testvér-szervezete, illetve annak erdészeti, faipari és cellulóz-, papíripari szervei rendeztek meg. Ezt az ülést használták fel arra, hogy nagyszabású tudományos szimpoziumot tartsanak az egyesületek tagjai számára, melyre minket is meghívtak. Az egyik legfontosabb megvitatott téma az előhasználatok fokozása a Szovjetunió európai részén levő erdőkben; ez jelentős többlet fátömeget eredményezhet a fában egyébként már deficités térségben. A felhívások, viták bővítették ismereteinket ezen a területen és hozzászólásunkban mi is elmondtuk az ezen a téren elért eredményeinket, tapasztalatainkat, melyek érdeklődést keltek.

A rendezvényhez tanulmányút csatlakozott, melyen alkalmunk volt közelebbről megismerkedni Szovjet-Karélia erdőgazdaságával, amire egyébként az állami kapcsolatokban eddig nem nyílt lehetőség.

Ott-tartózkodásunk során megismerhettük közelebbről a szovjet testvér-szervezet hatalmas munkáját, melyet az erdőgazdaság, faipar, cellulóz-, papíripar területén végeznek társadalmi síkon az ágazatok fejlesztése érdekében.

Az egyik legfontosabb megállapodásunk az volt, hogy a jövőben rendszeresen meghívjuk a cellulóz-, papíripari kérdésekkel foglalkozó szervezetet is, és így társadalmi úton valósítjuk meg a szorosabb együttműködést a vertikumot átfogó kérdésekben. Ez azért is fontos, mert a KGST keretében különböző állandó bizottságok foglalkoznak az erdőgazdaság (Mezőgazdasági AB), a fa-

ipar (Könnyűipari ÁB) és a cellulóz-, papíripar (Vegyipari ÁB) fejlesztésének és egyeztetésének kérdéseivel.

Végül hangsúlyozni kell annak fontosságát, hogy kiépültek azok a személyes kapcsolatok is, amelyek feltételei a jobb együttműködésnek.

A szocialista államok erdészeti és faipari egyesületeinek együttműködése megelőzte a csúciszervek (MTESZ, VSZNTO stb.) közötti rendszeres együttműködést; erre csak a legutóbbi években került sor.

Ennek keretében megállapodás született, hogy a szocialista államok mérnökszervezetei között a koordinációt a *környezetvédelem* kérdéseiben a magyar szervezet, az MTESZ végzi.

Mivel megalakult a Környezetvédelmi Közös Szervező Bizottság (KKSZB), vezetése a mi feladatunk, valószínűen érdekelni fogja AZ ERDŐ olvasóit, meddig jutottunk el a környezetvédelem közös kérdéseinek kimunkálásában, koordinálásában.

A KKSZB 1974-ben alakult meg és azóta évente rendszeresen találkozunk a szocialista államok mérnökszervezeteinek környezetvédelemmel foglalkozó vezetői, hogy tájékoztassák egymást a környezetvédelem területén hozott legfontosabb határozatokról, eredményekről, és kicseréljék tapasztalataikat a leglényegesebb, időszerű kérdésekben.

Jelentősen növelte a szervezet súlyát, hogy a Szovjetunió részéről a VSZNTO környezetvédelemért felelős alelnöke vesz rendszeresen részt a tanácskozáson. Így első kézből kapjuk meg a legfontosabb információkat a környezetvédelem fejlődéséről a Szovjetunióban.

Kezdeményeztük, hogy kapcsolatok épüljenek ki a KGST környezetvédelmi bizottságával; ez a kapcsolat létrejött és rendszeressé is vált. Így alkalmunk van áttétel nélkül tájékozódni mind a Szovjetunió, mind a KGST terveiről, munkájáról és azt a hazai munkában hasznosítani. Ilyen széles körű információt a Szovjetunió környezetvédelmi tevékenységéről, terveiről, eredményeiről a nemzetközi kapcsolatok kiépítése nélkül nem tudtunk volna megszerezni.

A közös munkában elsősorban az alábbi feladatokra összpontosítjuk a figyelmet:

- Rendszeres tájékoztatás az államainkban előirányzott, illetve megvalósított legfontosabb környezetvédelmi intézkedésekről.
- A mérnökszervezetek feladatai és tevékenysége a környezetvédelem céljainak megvalósításában.
- A társadalmi tudat formálása annak érdekében, hogy az állami határozatok végrehajtása mellett a társadalom is megfelelően kivegye részét a környezet megóvásában és fejlesztésében, a természeti kincsek ésszerű hasznosításában.
- A hulladékmentes technológiák kidolgozása és fokozatos bevezetése a legfontosabb szennyező iparágakban.
- A környezetvédelem közgazdasági problémái.

A szervezés továbbfejlesztésével arra törekszünk, hogy a szervezési feladatok mellett a KKSZB üléseit összekapcsoljuk egy-egy időszerű kérdést tárgyaló konferenciával, hogy ezen keresztül is jobban megismerjük a problémák fontos részleteit és segítsük az egyes, jelentős kérdésekben az egységes fel fogás és cselekvés kialakulását. Így 1977-ben Miskolcon, a környezetvédelem közgazdasági kérdéseit tárgyaló konferenciával kapcsolott össze a tanácskozást, ami lehetővé tette, hogy szovjet részről több előadásban ismertessék a Szovjetunióban ebben a kérdésben kialakult álláspontot.

A Halléban (NDK), 1978-ban megtartott konferencia a hulladékszegény tech-

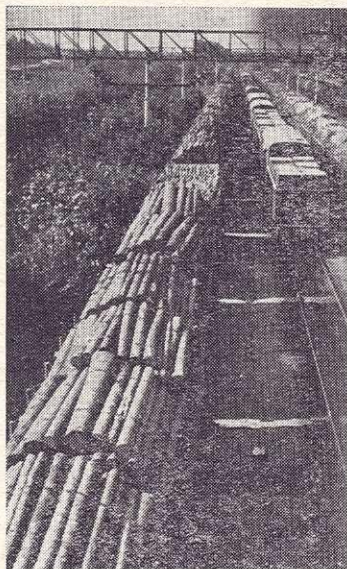

nológiai bevezetésének lehetőségeit tárgyalta a legfontosabb iparágakban; ezen a tanácskozáson jelent meg először a KGST képviselője is.

Végül 1979-ben, Budapesten, a tanácskozásunkat a KGST és MTESZ közös rendezésében megvalósult „Településtisztaság '79” című, nemzetközi konferenciával kapcsoltuk össze, melyen a KGST képviselője is előadást tartott. Ezen a tanácskozáson már felvetődött az a javaslat, hogy a KGST a legközelebbi hulladékmentes technológia konferenciát a KKSZB-vel közösen rendezze meg. Ez jól jellemzi a mérnökszervezetek gyorsan növekvő súlyát a környezetvédelem problémáinak nemzetközi megoldásában.

Az elmondottak a magyar—szovjet műszaki-tudományos együttműködés szervezeti rendszerét mutatták meg röviden, az erdészet és a környezetvédelem területén; a konkrét feladatok és problémák, eredmények részletes ismertetése a korlátozott terjedelem miatt nem lehetett feladatunk.

Befejezésül azt állapíthatjuk meg, hogy ezek a kapcsolatok különösen az utóbbi években váltak rendszeressé, intenzívvé és minden valószínűség szerint a kapcsolatok fejlődése töretlen lesz a közvetlenül előttünk álló időszakban is.

SCHMAL FERENC:

**A HARMINCÉVES
MAGYAR SZOCIALISTA
FAGAZDÁLKODÁS
KIBONTAKOZTATÓJA
ÉS MINDVÉGIG BÁZISA
A SZOVJETUNIO**

A fordulat évében — 1949-ben — végrehajtott, teljes körű államosítás a faértékesítés állami szervezetének és lebonyolításának létrehozását is szükségessé tette. Mivel az erdők akkor már az állam kezén voltak, ez a feladat nem tűnt nehezebbnek egy irányító központi iroda felállításánál és megfelelő árrendszer kidolgozásánál.

A máris megkezdett szervezési munka legelső lépésénél azonban kiderült, hogy ez mégsem olyan egyszerű ügy, mert a bizakodó számíttatásba egy alapvető, nagyon súlyos, de eddig szinte csak egészen felületesen kezelt gazdasági tétel is bejátszik a maga nagyon is nehéz súlyával: a szükségképpen külföld-